

Bråby Stationsby

Bråby Stationsby ligger den vestlige del af kommunen, kun 1,5 km syd for Haslev. Jernbanesporet mellem Køge og Næstved løber igennem byen, men der er ikke station her. I landsbyen er der ca. 55 husstande.

Byen i landskabet

Landskabet omkring Bråby Stationsby er meget fladt. Landsbyens placering er udelukkende bestemt af banens forløb og der er derfor ikke landskabelige konturer eller naturbestemte elementer som har ligget til grund for dens eksistens. Ca. 3 km sydøst for landsbyen ligger et større højdedrag hvorpå Hesele Skov bl.a. ligger og umiddelbart syd for, ligger Rækken og Skuderløse Indelukke, hvis placering primært skyldes de våde enge, som har ligget i lavningerne her.

Området omkring landsbyen er præget af intensivt landbrug, hvor flere mindre gårde ligger langs landevejene.

Byens opbygning og udformning

Bråby Stationsby er en af de få byer i Faxe Kommune, som ikke er opstået som en traditionel landsby. Stationsbyen er, som navnet antyder, opstået efter anlæggelse af jernbanen i 1870 mellem Roskilde og Masnedsund. På daværende tidspunkt var der ikke stop i Bråby. I perioden 1900-1920 blev enkelte boliger anlagt i området, men etableringen af Bråby Stationsby skete først rigtig efter 1924, hvor Bråby station blev anlagt.

Bråby Station blev nedlagt igen i 1972, og der er i dag ikke mange tegn på at byen tidligere har haft både godsekspektion og postfordeling. Seneste udstykninger og opførelse af bebyggelse er sket i 1973 og byen har fastholdt sin udstrækning siden dens oprindelse i midten af 1920'erne.

I forbindelse med etablering af jernbanen, blev der først anlagt enkelte huse langs Skuderløsevej, og efterfølgende blev der udbygget med huse langs Villavej, som oprindeligt var indkørselsvej til gården, som ligger umiddelbart syd for landsbyen. Denne gård har nu fået adressen Villavej 34.

Husene i byen er opført 'ad hoc' og ikke efter en systematisk planlægning. Et gennemgående tema for byen er dog, at husene er placeret tæt ved vejen, og størstedelen af byens huse har endegavlen ud mod vejarealet, hvilket bevirker, at bygningerne lukker op omkring vejen, og understreger fornemmelsen af at befinde sig i en "by". Landsbyen er ikke opdelt i deciderede delområder, men grundet byens historie, er det yderkanten af byen, der er den først etablerede. Det betyder, at husene i nord og i syd de ældste huse i landsbyen. Midten af Villavej blev løbende udfyldt, og indeholder derfor de senest anlagte beboelser i landsbyen.

Bråby Stationsby indeholder ikke et reelt centrum eller en identificerbar bykerne,

Billede 1: Eksempel på nyere hus langs Villavej.

men vejenes forløb i den nordlige ende af Villavej, indikerer alligevel et tidligere knudepunkt i form af den relativt brede vej, der nu fører ned til Villavej 5A og 5B, der er de tidligere stationsbygninger.

Landsbyen har tidligere haft en kro, som har fungeret som samlingssted for området indbyggere. Kroen-funktionen er nedlagt, men bygningerne eksisterer fortsat, men er i så dårlig stand, at istandsættelse er tvivlsom.

Kort 1: Bråby Stationsby, 2011

Kort 2: Originalkort 1, 1808-1859.

Bebyggelserne i Bråby Stationsby

På grund af landsbyens sporadiske udvikling, er arkitekturen i byen meget blandet. Langt de fleste huse er oprindeligt opført med blankt murværk, men er over årene blevet pudset eller filtset. Langs Skuderløsevej er der eksempler på, hvordan husene oprindeligt har set ud med facader i blanke røde teglsten og røde teglstenstage. Langs Skuderløsevej er der ligeledes eksempler på arkitekturen fra efterkrigstiden, i form af bungalower fra starten og midten af 1950'erne. Langs Villavej er husene overvejende fra 1920'erne og i typisk muremstervillastil eller etplans typehuse fra 1960'erne og 1970'erne.

Navn

Bråby Stationsby er opstået i forbindelse med jernbaneanlæggelsen i 1870. Navnet kommer fra Bråby Kirkeby som ligger 1,5 km øst for Stationsbyen.

Funktioner og aktiviteter

Byen har på nuværende tidspunkt ingen funktioner udover en del enkeltmandsvirksomheder. Byen fungerer derfor i dag som bosætningsby. Al service og detailhandel findes i Haslev.

Byens grønne elementer

De fleste af byens ejendomme er afgrænset af beplantning i form af hække og store træer. De grønne beplantninger er dermed med til at understøtte fornemmelsen af at færdes i en by. Enkelte steder er der ligeledes lukket helt af med så tæt og stor bevoksning ud mod vejarealet, at man ikke har en fornemmelse af hvad der befinder sig bag de store beplantningsbælter.

Enkelte steder i byen er der ubebyggede grønne arealer, der giver udsyn over det omkringliggende landskab. Disse arealer er dermed med til at hive marker og natur ind i selve byen.

Særlige værdier og sårbarheder

Byen bærer tydeligt præg af at være opstået sent, og hvis man kigger efter kan man godt udlede at byen er anlagt i forbindelse med anlæggelsen af jernbanen. De gamle stationsbygninger på vestsiden af banen vidner fortsat herom. At byen er blevet udvidet løbende og sporadisk frem til 1970'erne ses tydeligt på Villavej - De typiske 60'er- og 70'er-huse er enkelte steder opført ved siden af ældre muremstervillaer – gør at byen kan tåle at der opføres nye huse med en anderledes arkitektur.

Anbefalinger

Idet husene i Bråby Stationsby er opbygget med en meget blandet arkitektur, vil byen også kunne rumme bygninger, som ikke nødvendigvis er opført som traditionelle længehuse. Det anbefales derfor, at der ikke sættes begrænsninger for byggestilen i landsbyen.

Landsbyen har en tydelig afgrænsning til det åbne land, og der bør derfor ikke foretages udvidelse af landsbyens udstrækning. Til gengæld bør der åbnes op for enkelte separate huludfyldninger inden for landsbyens eksisterende afgrænsning. Nye boliger og genopførelse af eksisterende bør placeres ud mod vejarealer, således, at disse respekterer den opbygning, som byen har i dag.

Billede 2: Eksempel på muremstervilla langs Skuderløsevej.